

УДК 330.322

Н. С. Медведкова,
аспірант кафедри фінансів,
Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка

ТЕХНОПАРКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Досліджено залучення інвестицій до технопарків України. Проаналізовано доцільність функціонування технопарків на території України та ефективність використання державних механізмів у регулюванні залучення інвестицій та інновацій до економіки України.

The attraction of investments into industrial parks of Ukraine is researched. The expediency of functioning of industrial parks on the territory of Ukraine and the efficiency of using of governmental mechanisms in regulation of the attraction of investments and innovations to the economy of Ukraine are analyzed.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Україна має великий потенціал у сфері машинобудування, енергетики, досліджень в сфері ядерних технологій. Залучення інвесторів до технопарків країни підвищить науковий потенціал країни та її конкурентоспроможність.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблеми створення технопарків в Україні з метою залучення інвестицій та інновацій до країни були розглянуті такими вченими, як Семиноженко В., Мазур А., Стогній В., Осадча Н. Зроблені дослідження цих вчених підтверджують, що технопарки створюють можливість для країни залучити інвестиції. В умовах виходу зі світової економічної кризи, коли інновації є можливістю для України підвищити свій економічний рівень, питання залучення інвестицій та інновацій до технопарків України є актуальним.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданням статті є виявлення чинників, які впливають на залучення інвестицій та інновацій до технопарків України, та оцінка їх впливу на інноваційний розвиток країни.

ВИКЛАД ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ

Для України впровадження інновацій є одним із найголовніших завдань державної політики соціально-еконо-

мічного розвитку країни та основою забезпечення її національної безпеки

Оскільки інноваційна діяльність несе високий витрати при розробці інновацій та високий ризик при виході продукції на ринок, держава надає допомогу для здійснення цієї діяльності. Так як обсяги підтримки державою інноваційної діяльності в Україні з кожним роком зменшуються, необхідним є створення умов для залучення інвесторів до технопарків України.

Технопарки поєднують потенціал університетів, наукового-дослідних структур, промислових та інфраструктурних організацій. У своїй практичній діяльності вони спираються на результати наукових і технологічних досліджень, мають розгалужені зв'язки з промисловими підприємствами, дослідницькими установами на загальнодержавному, регіональному та міжнародному рівнях.

У 1999 р. було створено перший в Україні технополіс, а також ухвалено Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків", згідно з яким почало діяти вісім технологічних парків, а з 1 січня 2005 р. до них додалося ще 7 технопарків.

25 березня 2005 р. вступив у дію закон "Про внесення змін до Закону України "Про державний бюджет України на 2005 рік" та деяких інших за-

конодавчих актів України, яким було скасовано пільговий режим функціонування технопарків в Україні — одного з найефективніших механізмів інноваційної діяльності країни [1].

3 лютого 2006 р. відбулося відновлення технопаркам пільгового режиму оподаткування згідно з Законом України № 3333-IV від 12.01.2006. Стаття 6 Закону України від 12.01.2006 № 3333 "Про внесення змін до Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" та інших законів України" передбачає фінансову підтримку проектів технологічних парків через запровадження бюджетної програми підтримки діяльності технологічних парків [2].

Протягом 2008—2009 рр. було зареєстровано 9 проектів технопарків. Станом на 28 травня 2009 р. чинні свідоцтва про реєстрацію мали 18 проектів технологічних парків.

У 2008 р. реально функціонувало лише 3 із 16 технопарків: "Інститут електророзварювання ім. Є.О.Патона", "Вуглемаш" та "Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка". На стадії реалізації знаходилося 10 проектів технопарків (протягом 2005—2007 р. — 51, 31 та 24 проекти відповідно).

На спеціальні рахунки з 2000 по 2008 р. було зараховано майже 510 млн грн., в тому числі у 2008 р. всього 1,4 млн грн. Надходження до бюджетів та державних цільових фондів від реалізації проектів технопарків склали у 2008 році 66,2 млн грн., що в 3,5 та 3,1 рази менше, ніж у 2006 та 2007 р. (230 млн грн. і 209,3 млн грн. відповідно) [3].

У табл. 1 зображено показники діяльності технологічних парків за 2000—2007 рр.

Проаналізуємо залежність між темпами створення нових робочих місць за період 2003—2007 рр. та темпами зміни одержаних інвестицій за відповідні попередні роки періоду 2002—2006 рр. (рис. 1).

Як видно з рис. 1, темпи створення нових робочих місць за 2003—2007 рр. мали схожу динаміку з залученням інвестицій до технопарків за відповідні попередні роки періоду 2002—2006 рр., що є позитивним у ідеальній моделі ефективного використання залучених коштів до технопарків.

Проаналізуємо залежність між темпами зміни одержаних інвестицій та темпами отриманих податкових пільг, а також залежність між темпами зростання одержаних інвестицій та темпа-

Таблиця 1. Показники діяльності технологічних парків за 2000—2007 рр. (тис. грн.)

Показники	2000–2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Сума одержаних інвестицій	536	0	319 792	128 700	11 096	8 236	5 910
Загальна сума витрат на виконання інноваційних та інвестиційних проєктів	243 739	661 301	1 365 486	1 597 005	2 085 910	2 198 413	1 862 387
Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції	176 975	617 878	1 284 483	1 787 451	2 272 889	2 280 192	2 557 168
у т.ч. – реалізовано на внутрішньому ринку	102 642	527 330	1 141 524	1 493 621	1 905 553	1 930 474	2 245 505
– реалізовано на зовнішньому ринку	74 333	82 622	142 960	293 830	376 335	349 718	311 664
Отримано податкових пільг	25 531	60 284	128 287	172 916	34 174	35 196	22 271
Митна вартість імпортованих товарів	71 444	160 408	287 157	373 121	114 911	129 194	90 575
Перераховано на спецрахунки податків	7 228	37 178	90 980	116 544	148 615	230 042	209 193
Кількість робочих місць	2 836	22 233	15 421	12 212	12 072	4 378	1 915
з них створено нових робочих місць	314	610	623	828	399	166	201

* Джерело: Стратегія інноваційного розвитку України на 2010—2020 роки в умовах глобалізації цих викликів // Державне агентство України з інновацій та інвестицій. — 2009. — №2(5).

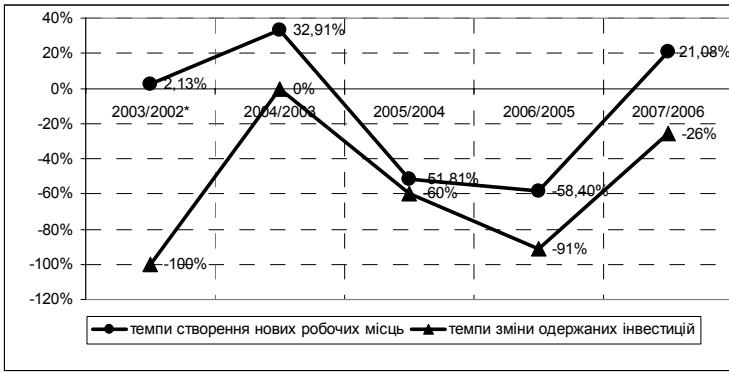

Рис. 1. Залежність між темпами створення нових робочих місць за період 2003—2007 рр. та темпами зміни одержаних інвестицій за відповідні попередні роки періоду 2002—2006 рр. [3]

* чисельник — рік створення робочих місць; знаменник — рік одержання інвестицій

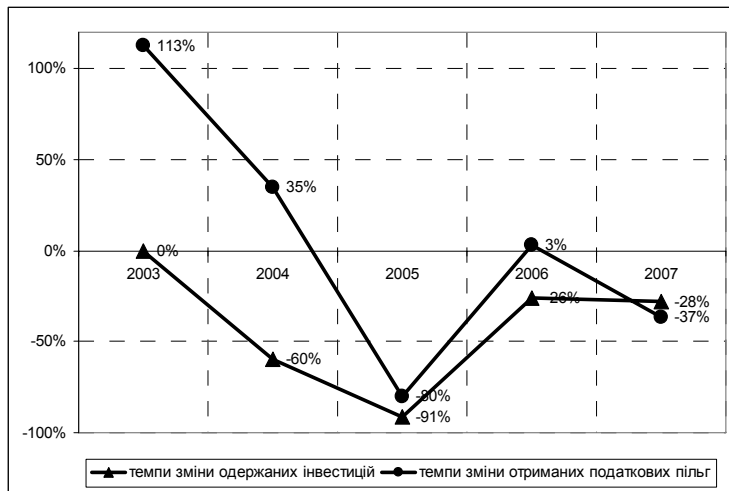

Рис. 2. Залежність темпів зміни одержаних інвестицій від темпів зміни отриманих податкових пільг за 2003—2007 рр. [3]

ми зміни перерахувань на спецрахунки податків (рис. 2 та 3).

Як видно з рис. 2, залежність темпів зміни суми одержаних інвестицій від суми отриманих податкових пільг є прямою протягом 2002—2007 р., що свідчить про збільшення зацікавленості інвесторів у вкладанні коштів у технопарки за умови збільшення податкових пільг.

Темпи перерахувань на спецрахунки податків протягом 2005—2007 рр. та темпи одержаних інвестицій за цей період мали "дзеркальну" залежність, що свідчить про існування зворотнього зв'язку

Наприклад, для іноземних інвесторів технопарків Китаю надаються податкові та митні пільги, це дозволяє залучати іноземні капітали великого обсягу, здійснювати вільний переказ коштів та прибутків за кордон та отримувати звільнення від оподаткування в разі реінвестування прибутків. Але пошук тільки оптимальних заходів фіскального характеру не є достатнім. Спираючись на досвід інших країн щодо залучення інновацій та інвестицій, необхідними для ефективного використання отриманих інвестицій є наступні заходи:

Рис. 3. Темпи зміни суми одержаних інвестицій та темпи зміни перерахувань та зарахувань на спецрахунки податків за 2005—2007 рр. [3]

між одержаними інвестиціями та перерахуваннями та пере-рахуваннями податків на спецрахунки. Це підтверджують дані рис. 1, тобто зі збільшенням податкової пільги перерахування на спеціальні рахунки зменшується, хоча залучення інвестицій до технопарків збільшується. Але для ідеальної моделі ефективного використання залучених інвестицій до технопарків перерахування податків до бюджету повинно збільшитися, що може бути досягнуто за умови збільшення масштабів залучення інвестиційних ресурсів до технопарків, а також удосконалення механізму надання податкових пільг.

Цзинанський парк високотехнологічного співробітництва України і КНР — це індустріальний парк українсько-китайського міжурядового науково-технічного та економічного співробітництва.

З метою стимулювання проведення науково-дослідними інститутами і науково-технологічними підприємствами Китаю спільних робіт з країнами США, Управлінняська рада Цзинанської зони розвитку нових і високих технологій затвердила ряд відповідних постанов, в тому числі "Постанову про пільгові умови роботи на території Цзинанського парку високотехнологічного співробітництва України і КНР". Згідно Постанови українсько-китайським спільним підприємствам протягом 3-х років після заснування повертаються обкладені податки, протягом 2-х років вони мають право безкоштовно користуватися офісними приміщеннями, протягом 3-х років українським спеціалістам безкоштовно надається житло [4];

— по-друге, використання трансферної технології. Досвід Чехії та Латвії у використанні механізму передачі технології довів свою ефективність. Трансферна технологія дає можливість дослідницьким інститутам продавати результати своєї діяльності, а отримані кошти використовувати на подальший розвиток наукової діяльності. Це надасть змогу промисловим підприємствам України створювати конкурентоспроможну продукцію на основі нових технологій [5].

ВИСНОВОК

Однією із важливих задач України у забезпеченні збалансування податкових надходжень до дохідної частини бюджету України та заохочення інвесторів до технопарків України є законодавче впровадження оптимального механізму пільгового режиму оподаткування технопарків України, що підтверджує проведене дослідження. Але, щоб інвестування технопарків сприяло підвищенню макроекономічних показників країни необхідним є не тільки удосконалення заходів фіскального характеру, але й створення сприятливого інвестиційного клімату в країні, чого можна досягнути за умови міжнародного співробітництва з іноземними науковими інститутами та за умови створення сприятливого політичного клімату в країні.

Література:

1. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2005 рік" (від 21.03.2005 р. N 7221)
2. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" (від 12 січня 2006 року № 3333-IV).
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010—2020 роки в умовах глобалізації них викликів" // Державне агентство України з інновацій та інвестицій. — 2009. — № 2(5).
4. Українсько-китайський технопарк — розвинутий високотехнологічний індустріальний парк [Електронний ресурс]: <http://www.cntei.kiev.ua/index.php?p=b501>
5. Розвиток промислових парків у постсоціалістичних країнах Європи [Електронний ресурс]: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/januar2009/16.htm>

Стаття надійшла до редакції 28.01.2010 р.